

Kunnanhallituksen Avoimuus- ja osallisuustyöryhmä 2022-2023

Yhteenveto ja esitys toimenpidesuunnitelmaksi kunnanhallitukselle 25.1.2023

Sisältö:

1. Työryhmän kokoonpano, työsuunnitelma ja työskentely
2. Yhteenvetoa ideoista työsuunnitelman pohjalta
3. Kuntalaisilta tulleet ideat
4. Työryhmän yhteenveto ja esitys toimenpidesuunnitelmaksi kunnanhallitukselle

--

1. Kunnanhallitus asetti 20.6.2022 kokouksessaan kunnanhallituksen jäsenistä ja virkamiehistä koostuvan avoimuus- ja osallisuustyöryhmän kehittämään kuntalaisten osallisuutta ja lisäämään avoimuuden tapoja. Työryhmä on kokoontunut seuraavasti:

Jäsenet	9.8.2022 Työsuunnitelman laadinta	8.9.2022 Kunnanhallinto ja päättökseen valmistelu	11.10.2022 Strategiatyö, osallistava budjetointi	18.10.2022 Päättökseen, avoimuus, osallisuus eri hallintokunnissa *)	21.11.2022 Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö **)	11.1.2023 Toimenpidesuunnitelman laadinta	25.1.2023 Mediayhteistyö **')
Pauliina Maukonen, pj	x	x	x	x	x (Teams)	x	x
Iiris Ilmonen	x	x			x (Teams)	x	x (Teams)
Lea-Elina Nikkilä	x	x	x	x	x (Teams)	x	x (Teams)
Tenho Tornberg	x	x	x	x (Teams)	x	x	x
Harri Nissinen	x	x (Teams)	x	x	x	x	x
Matias Penttinen	x	x	x	x	x	x	x

*) läsnä myös Mika Sirkka, Anna-Maija Kääriäinen ja Arttu Mönkölä

***) läsnä myös Liisa Alfthan, poissa Marko Nikkanen (kutsuttuna)

****) läsnä myös Liisa Alfthan, Anna Onali-Ovaska, Marko Nikkanen ja Janne Airaksinen

2. Yhteenvetoa esitetyistä ideoista työsuunnitelman ja muistioiden pohjalta

Hallinto ja päättökseen valmistelu:

- Kotisivuille esityslistojen liitteiksi pääsääntöisesti sama materiaali kuin luottamushenkilöille Innofactoriin (pl. Julkisuuslain mukaiset salaiset ja muut vastaavat asiat esim. haettavat huomionsoitukset). Innofactorin parempi hyödyntäminen luottamushenkilötyössä selvitetään ja otetaan käyttöön mahdollisuuksien mukaan.
- Kunnan sisäiseen johtoryhmään otetaan mukaan viestinnästä vastaava henkilö, jotta asioista voidaan viestiä oikea-aikaisesti kuntalaisille oikeassa laajuudessa.
- Työnkuvamäärittelyt avoimesti nettiin, jotta kuntalaiset löytävät oikeat vastuuhenkilöt helpommin.

- Toimielinten kokousten avoimuutta voisi lisätä (mm.koululaisvierailut).
- Yhteiset ryhmäkokoukset ovat hyvä tapa saada tietoa päätöksenteon tueksi.
- Järjestetään kuntalaisille suunnattuja keskustelutilaisuuksia/paneeleita (virkamiehet, luottamushenkilöt) ajankohtaisista ja valmisteluun tulevista asioista.

Strategiatyö ja osallistava budjetointi:

- Strategiatyö on noin 2 v kestävä prosessi, johon kuntalaiset on otettava mukaan (erillinen suunnitelma sisältäen nettikyselyt, keskustelutilaisuudet jne.)
- Osallistavan budjetoinnin kehittäminen.
- Valtuutettujen ”toimintatonnit” esim. 10 000 euroa/valtuutettu/valtuustokausi kunnan, kylien, järjestöjen ja kansalaistoiminnan kehittämiseen. Vertaa Tohmajärven malli.

Päätöksenteon avoimuus ja osallisuus eri hallintokunnissa:

- Lähtökohtana se, että kaikki asiat ovat julkisia. Sen mukaan toimitaan virkavastuulla.
- Lautakuntien ja kunnanhallituksen kokoukset eivät ole julkisia, mutta päätökset ovat.
- Teknisellä puolella kuntalaisten kuuleminen on ”vakio”. Kuntalaisten laajempi osallistaminen ennen päätöksentekoa kaipaa kuitenkin uusia tapoja (kuulemistilaisuudet, paneelit, videot, blogit, valtuutetut). Erityisen tärkeää tämä on strategiassa, budjetissa, kaavoituksessa.

Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö:

- Jokainen vastuuvirkamies vastaa oman toimialansa viestinnästä erillisen ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeet on päivitetty ajan tasalle.
- Luottamushenkilöiden vastuu viestinnästä omille sidosryhmilleen yhdessä hyväksytyin viestinnän ohjeistuksen mukaisesti (erityisesti päätöksenteon perustelut).
- Kunnanhallituksen kyläierrokset, luottamushenkilöiden yhteiset jalkautumiset, virkamiesten ja luottamushenkilöiden paneelikeskustelut.
- Pääasiallinen viestintäväline on kunnan kotisivut.
- Kunnanjohtajan blogi kotisivuille. Somen vahvempi hyödyntäminen viestinnän tukena huomioiden eri kohderyhmät (viestinnän vaikuttavuuden seuranta).
- Luottamushenkilöiden- ja virkamiesten yhteinen Päätäjän kynästä – palsta Joutsan seudussa jatkuu.

3.Kunnan tiedotuslehdessä 2/2022 on ollut avoimuus- ja osallisuustyöryhmän työstä kertova juttu, jonka kautta on pyydetty ideoita kuntalaisilta avoimuuden ja osallisuuden edistämiseksi. Ideapapereita tuli 1 kpl, joissa on ehdotettu mm. seuraavia työryhmän toimenkuvaan kuuluvia asioista:

- *Päätöksenteon valmistelu:* Kunnan toimielinten esityslistojen esittelyissä tulisi olla yksityiskohtaisemmat tiedot ja kaikki valmistelijan esittelyssään huomioimat ratkaisuvaihtoehdot sekä selkeä valintaehdotus. Idean perusteena on, että virkamiesvalmistelun tulee olla riippumatonta ja avointa ja se vähentäisi oikaisumenettelyä.

Kotisivujen esityslistojen liitteiksi pitäisi liittää samat liitteet kuin luottamushenkilöille tarkoitettussa Innofactorissa ovat.

- *Päätöksenteko:* Valtuuston poliittista keskustelua on lisättävä.

- *Viestintä:* Päätöksentekoon liittyvät asiakirjat liitteineen näkyvät nyt rajallisesti ja rajoitetun ajan (1,5 – 2 v) kunnan kotisivuilla. Aikaa pitää pidentää vähintään 5 vuoteen, jotta kuntalaiset voivat arvioida päätöksentekoa paremmin historiallisena jatkumona.

Kunnan ostolaskudata on avattava julkiseksi nettiin kaikille. Perusteluna virkamiesten tekemien hankintojen ja sopimusten seuranta.

4. Työryhmän esitys kunnanhallitukselle toimenpidesuunnitelmaksi kuluvalle valtuustokaudelle:

Avoimuus:

Kunnan kotisivuille laitetaan jatkossa esityslistojen liitteeksi pääsääntöisesti sama materiaali kuin luottamushenkilöillä on käytössä Innofactorissa pois lukien julkisuuslain mukaiset, salaisena pidettävät asiat tai niihin verrattavat asiat (esim. huomionosoitukset). Esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen säilytetään kunnan kotisivuilla valtuustokausittain eli 4 vuotta. Pöytäkirjasta ja sen sisällöstä vastaa puheenjohtaja.

Arkistoa digitalisoidaan vaiheittain. Digitalisoinnin yhteydessä pyritään siihen, että yhä suurempi osa arkistoitavasta tiedosta (esim. tekninen puoli) avataan julkiseksi. Osasta peritään hinnaston mukainen maksu. Vastuuvirkamiehet laativat tähän erillisen aikataulun ja suunnitelman huomioiden resurssit ja lain.

Päätöksenteko kaipaa usein perusteluja ja kuntalaisten on tärkeää tietää myös valmisteilla olevista asioista. Järjestetään avoimia infotilaisuuksia kuntalaisille valmisteilla olevista asioista.

Tiivistetään yhteistyötä alueen medioiden kanssa esim. järjestämällä tärkeimpiä kunnanvaltuuston (strategia, budjetti, tilinpäätös, kaavoitus) ja kunnanhallituksen kokouksia ennen ja välittömästi sen jälkeen lehdistölle ”aamukahvitilaisuudet”, joissa ovat läsnä keskeiset viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Päätäjän kynästä – palsta jatkuu myös vuonna 2023. Kunnan tiedotuslehden ja Joutsan seudun yhteistyötä mietitään mökkiläisnumeron osalta.

Osallisuus:

Työryhmä on huolissaan erityisesti nuorten ja kesäasukkaiden osallisuudesta ja vaikutusmahdollisuuksista. Vaikuttamistoimielimet (nuorisovaltuusto, kesäasukkaiden toimikunta) toimivat, mutta eivät käytä laajemman väen ääntä. Nuorten osallisuutta päätöksentekoon voisi lisätä mm. kummi- ja nuorisovaltuutettu – toiminnalla ja säännöllisillä nuorten ja päättäjien tapaamisilla (koulu organisoiki?). Vaikuttamistoimielimien (nuorisovaltuusto-, vanhus- ja vammaisneuvosto, kumppanuuspöytä) toiminnalle varataan enemmän resursseja.

Osallistava budjetointi toimii Joutsassa hyvin, vaikka siihen osoitetut rahat ovat vähäisiä. Tulevaisuudessa osallistavaa budjetointia voisi kokeilla kohderyhmittäin (kylät, nuoret, seniorikuntalaiset...) tai toimialoittain esim. investointien tärkeysjärjestys.

Kunnanhallituksen kyläkierrokset jatkuvat valtuustokauden loppuun asti. Tavoitteena on kiertää kaikki kylät yhdessä valtuustokaudessa.

Kunta järjestää vuosittain kaksi kuntalaistapaamista esim. paneelikeskustelun merkeissä kunnan strategiaan keskeisesti liittyvistä asioista.